Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра міжнародних економічних відносин

06-12-59

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до кваліфікаційної роботи
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»
денної форми навчання

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Рекомендовано науково-методичною комісією зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
Протокол № 10 від 30.05.2018 р.

Рівне – 2018

Національний університет водного господарства та природокористування

Методичні рекомендації до кваліфікаційної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» денної форми навчання / Сазонець О. М., Жемба А. Й., Качан О. І. – Рівне: НУВГП, 2018. – 44 с.

Укладачі: Сазонець О. М., д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин; Жемба А. Й., к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин, Качан О. І., асистент кафедри міжнародних економічних відносин.

Національний університет водного господарства та природокористування

Відповідальний за випуск – Сазонець О. М., зав. кафедри міжнародних економічних відносин, д.е.н., професор.

© О. М. Сазонець,
А. Й. Жемба, О. І Качан., 2018
© НУВГП, 2018

Національний університет
водного господарства
та природокористування

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА МЕТА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....5
2. ПОСЛІДОВНІСТЬ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ 6
3. СТРУКТУРА І ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....8
3.1. Структура кваліфікаційної роботи.....8
3.2. Вимоги до структурних частин кваліфікаційної роботи.....10
3.3. Зміст основної частини кваліфікаційної роботи.....13
4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА ЇЇ ПЕРЕВІРКИ НА ПЛАГІАТ 16
4.1. Загальні вимоги.....16
Кваліфікаціна робота оправляється в тверду обкладинку, на останій сторінці висновків ставиться підпис автора роботи.....16
4.2. Побудова бібліографічного апарату роботи 16
4.3. Оформлення заголовків.....18
4.4. Нумерація сторінок і структурних частин 19
4.5. Таблиці і примітки.....19
4.6. Оформлення ілюстрацій.....21
4.7. Подання формул 21
4.8. Оформлення додатків.....22
4.9. Оформлення презентаційних матеріалів 22
4.10. Порядок перевірки випускних кваліфікаційних робіт із застосуванням сервісу Unplag 24
5. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ 25
6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....27
7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....28
ДОДАТКИ.....28

Національний університет
водного господарства
та природокористування

ВСТУП

Об'єктивна необхідність підвищення ефективності економіки України вимагає максимально повного використання переваг світогосподарських зв'язків та міжнародного поділу праці, що особливо актуально в даний час, коли взаємозв'язок і взаємозалежність національних економік надають все зростаючий вплив на розвиток кожної країни. Виникаючі в окремих країнах фінансові і валютні кризи, економічні спади і стагнації, зазвичай, набувають глобального характеру. Стає усе більш очевидним, що жодна з країн не може успішно вирішувати економічні проблеми, не координуючи власну економічну політику з політикою, що проводиться іншими країнами. Інтеграція економіки України у світове господарство зумовила зростаючий попит на висококваліфікованих спеціалістів-аналітиків, експертів, економістів, консультантів, радників державної служби з економічних питань, керівних, наукових та педагогічних кадрів у сфері міжнародних економічних відносин.

Для плідної роботи в структурах зовнішньоекономічної діяльності будь-яких організацій майбутнім фахівцям необхідно оволодіти сукупністю спеціальних знань, набути відповідні уміння та навички. Фахівець першого (бакалаврського) рівня вищої освіти має оволодіти фундаментальними і спеціальними уміннями та знаннями щодо узагальненого об'єкту діяльності, достатні для виконання завдань та обов'язків певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певній галузі економічної діяльності. Бакалавр – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми. Завдання, які розв'язує бакалавр, припускають діяльність відповідно до заданого алгоритму, що містить процедуру часткового конструювання відповідних операцій.

Рівень сформованого аналітичного економічного мислення, здатність до творчої і критичної оцінки суспільних та економічних явищ як в країні, так і за її межами, вмінь прийняття майбутніми фахівцями економічно обґрунтованих та всебічно виважених управлінських рішень, дозволяє визначити випускова кваліфікаційна робота.

Кваліфікаційна робота являє собою самостійну письмову роботу здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, складову державної атестації.

Випускова кваліфікаційна робота є кваліфікаційним документом, на підставі якого в процесі захисту екзаменаційна комісія (ЕК) визначає відповідність знань здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», його здатність до самостійної роботи в галузі міжнародних економічних відносин.

На підставі публічного захисту кваліфікаційної роботи ЕК вирішує питання про присвоєння її автору першого (бакалаврського) рівня вищої освіти і видачу відповідного диплома.

Не допускається до захисту кваліфікаційна робота, що не відповідає всім вимогам до випускових робіт відповідного ступеня вищої освіти, написана не по затвердженій темі, або має елементи плагіату.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА МЕТА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота – комплексне наукове дослідження, що має внутрішню єдність і відображає хід і результати розробки обраної теми. Вона підводить загальні підсумки вивчення всіх дисциплін, що передбаченні навчальними планами підготовки бакалавра за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини», проходження виробничо-економічної, організаційно-економічної практик та самостійної науково-дослідницької роботи.

Кваліфікаційна робота має за **мету** закріплення здобутих знань з дисциплін відповідного ступеня вищої освіти, адаптація теоретичних моделей і практичного досвіду для вирішення конкретних завдань у сфері міжнародних економічних відносин.

Кваліфікаційна робота на має оглядово-дослідну орієнтацію і головними **завданнями щодо її написання** є:

- систематизація, закріплення, розширення та поглиблення теоретичних і практичних знань у широкому колі питань міжнародної економічної діяльності;
- подальший розвиток вмінь і навичок самостійної роботи студента над вирішенням конкретних економічних завдань підприємств, науково-технічних та інших організацій;
- набуття досвіду аналізу зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних та зарубіжних підприємств і організацій;
- планування, організація та обґрунтування ініціатив, рішень та заходів щодо удосконалення і поглиблення виробничо-господарських та міжнародних науково-технічних зв’язків;
- вирішення інших актуальних завдань у сфері міжнародного співробітництва.

Основними принципами, яких повинні дотримуватися здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти при написанні кваліфікаційної роботи в НУВГП є наступні:

- інформатизація;
- математизація;
- комп‘ютеризація;
- лінгвінізація;
- інженеризація.

Кваліфікаційна робота здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти повинна відповідати таким вимогам:

- виявляти знання загальнотеоретичних, загальноекономічних, професійно-орієнтованих і спеціальних дисциплін, які розкривають теоретичні основи та практичні питання міжнародних економічних відносин;
- демонструвати вміння, відбирати, систематизувати та обробляти економічну інформацію відповідно до цілей дослідження;
- характеризуватися вмінням використовувати причинно-наслідкові зв‘язки процесів та явищ у теоретичній і прикладній частині дослідження;
- визначити основні напрямки щодо підвищення ефективності економічних рішень на макро- і мікрорівні;
- мати належне оформлення та всі необхідні супровідні документи;
- бути повністю завершеною і поданою на кафедру в строк, який відповідає графіку навчального процесу.

Завдання та принципи кваліфікаційної роботи мають чітко підпорядковуватись меті роботи і бути спрямованими на її послідовне досягнення. **Мета** кваліфікаційної роботи має адекватно відображатись у темі та висновках. Мета і завдання кваліфікаційної роботи не можуть бути визначені відокремлено від предмета та об’єкта дослідження. **Об’єкт** дослідження – це явище чи процес, що породжує проблемну ситуацію. **Предмет** дослідження міститься в межах об’єкта і розглядається як його частина (див. п.3.2).

2. ПОСЛІДОВНІСТЬ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Зазначимо, що кваліфікаційна робота здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є заключним етапом науково-дослідної підготовки зі спеціальності «Міжнародні економічні відносини» НУВГП, яка здійснюється послідовно та системно протягом всього терміну навчання.

Процес виконання й захисту кваліфікаційної роботи складається з наступних послідовних етапів:

1. Вибір теми й узгодження її з науковим керівником, подання відповідної заяви на ім’я завідувача випускаючої кафедри й затвердження теми.
2. Оформлення організаційних документів за зразками, наведеними у додатках.
3. Інформаційне дослідження за обраною темою, пошук та накопичення інформації, що стосується об’єкта дослідження, у традиційних бібліографічних системах та в мережі Інтернет.
4. Систематизація та економічний аналіз результатів інформаційного пошуку, включаючи гіпотези, теорії, сучасні парадигми економічного розвитку, термінологію, класифікації, нормативно-правові документи,

економічні моделі, концепції та стратегії, статистичні дані та розрахунки, аргументи і факти, експертні, рейтингові оцінки тощо.

5. Узагальнення результатів власного аналітичного дослідження із застосуванням загальнонаукових, економіко-математичних та економіко-статистичних методів, формулювання науково-обґрунтованих висновків та рекомендацій.

6. Оформлення кваліфікаційної роботи відповідно до чинних вимог.

7. Підготовка доповіді та презентаційних матеріалів для захисту.

8. Отримання відгуку наукового керівника на кваліфікаційну роботу.

9. Попередній захист кваліфікаційної роботи на випусковій кафедрі та отримання дозволу на захист роботи в ЕК.

10. Отримання рецензії на кваліфікаційну роботу.

11. Захист кваліфікаційної роботи.

Виконання кваліфікаційної роботи здобувачем розпочинається з вибору теми, яка узгоджується з керівником від випускаючої кафедри. Цей етап починається з вибору проблеми, яка формується у стислому вигляді як тема наукового дослідження. Основною вимогою при виборі досліджуваної проблеми та відповідно теми кваліфікаційної роботи є її актуальність, тобто важливість і необхідність вирішення.

Тематика кваліфікаційних робіт розробляється кафедрою міжнародних економічних відносин відповідно до затверджених програм вивчених дисциплін і відображає актуальну проблематику сучасного стану міжнародної економіки. Тематика щорічно переглядається та поновлюється. Орієнтовну тематику кваліфікаційних робіт наведено у додатку Н.

При виборі теми важливо враховувати наявність попередніх напрацювань з даної тематики при написанні курсових робіт та індивідуальних завдань, а також досвід виступів на наукових конференціях чи на семінарах.

Крім того, кваліфікаційні роботи можуть виконуватися за тематикою, яку замовляють державні установи, підприємства та організації, що уклали із НУВГП контракти на навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти або мають із ним договори співпраці та співдружності.

Таким чином, здобувачі аналізують всі критерії вибору проблеми і теми кваліфікаційної роботи, консультуються з викладачами кафедри, науковим керівником та завідувачем кафедри, після чого приймають остаточне виважене рішення.

Затвердження тем кваліфікаційних робіт відбувається на засіданні кафедри. Після прийняття остаточного рішення здобувачем і затвердження тематики роботи на засіданні кафедри видається наказ по університету щодо закріплення за ним теми кваліфікаційної роботи.

Завдання на кваліфікаційну роботу видається науковим керівником за формою, наведеною в додатку Б.

Завдання містить чітке формулювання теми кваліфікаційної роботи,

перелік питань, що належать до розробки, вказуються дата видачі завдання і дата представлення завершеної кваліфікаційної роботи на кафедру для попереднього захисту. Завдання підписується науковим керівником та здобувачем. Оформлений лист завдання з підписами включається до складу зброшурованої кваліфікаційної роботи.

Знайомство з опублікованою за темою роботи літературою починається з розробки ідеї, тобто задуму передбачуваного наукового дослідження, що, як уже зазначалося вище, знаходить своє вираження в темі й плані кваліфікаційної роботи.

Далі варто продумати порядок пошуку й приступити до складання списку літературних джерел з теми. Перегляду повинні бути піддані усі види джерел, зміст яких пов‘язаний з темою дослідження. До них відносяться матеріали, опубліковані в різних вітчизняних і закордонних виданнях, документи, що не видаються (звіти підприємств та науково-технічних організацій, звіти про науково-дослідні роботи, дисертації, рукописи, матеріали закордонних компаній), офіційні матеріали.

Вивчення літератури за обраною темою потрібно починати із аналізу підручників та навчальних посібників, щоб одержати уявлення про основні складові обраної теми дослідження, а потім уже вести пошук нового матеріалу.

Вивчення наукової літератури бажано здійснювати за етапами:

- загальне ознайомлення з роботою у цілому за її змістом;
- швидкий перегляд усього змісту;
- читання в порядку послідовності розташування матеріалу;
- вибіркове читання тієї чи іншої частини роботи;
- виписка чи копіювання матеріалів, що представляють інтерес;
- критична оцінка записаного, його редагування і «чистовий» запис як фрагмент тексту майбутньої кваліфікаційної роботи.

При вивченні літератури за обраною темою використовується не вся викладена в ній інформація, а тільки та, яка має безпосереднє відношення до теми роботи і є найбільш цінною й корисною. Таким чином, критерієм оцінки прочитаного є можливість його практичного використання в кваліфікаційній роботі.

3. СТРУКТУРА І ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Структура кваліфікаційної роботи

Структура та зміст кваліфікаційної роботи визначаються насамперед обраною здобувачем, погодженою з керівником і затвердженою на кафедрі темою, глибиною її розкриття, наявністю допоміжного матеріалу (нових нормативних матеріалів, допоміжних розрахунків, прайс-листів, копій

Національний університет водного господарства та природокористування

документів, що стосуються міжнародної діяльності тощо).

Кваліфікаційна робота повинна відповідати певним вимогам щодо викладення матеріалу:

- формулювання назви теми, розділів та підрозділів повинні бути чіткими, лаконічними і в той же час найбільш повно відображати сутність та зміст питань, що розглядаються;
- матеріал роботи необхідно викладати грамотно, доступним науковим стилем, він не повинен містити повторів та не бути перевантаженим цитатами;
- не допускається просте переписування матеріалів із літературних джерел, їх цитування без посилання;
- в тексті не повинно бути виразів типу: «я вважаю», «мені здається», «у нас прийнято», замість них рекомендуються вирази: «на думку автора», «вважається доцільним», «як свідчить проведений аналіз».

Типова структура кваліфікаційної роботи має стандартизований загальний вигляд і складається з наступних структурних елементів (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Структура кваліфікаційної роботи

Структурний елемент	Кількість сторінок	Примітка
1	2	5
Пояснювальна записка		
Титульний аркуш	1	Додаток А
Завдання на кваліфікаційну роботу	1	Додаток Б
Звіт який формується в сервісі Unplag (перша сторінка)	1	
Акт перевірки випускної кваліфікаційної роботи на наявність текстових збігів	1	Додаток П
Реферат	1-2	Додаток В (українською та англійською мовами)
Зміст	1-2	Додаток Д
Перелік скорочень, умовних позначень та символів	1	У разі потреби
Вступ	2-3	Структура «Вступу»

Продовження табл. 3.1

1	2	3
Основна частина: РОЗДІЛ 1 (теоретичний) РОЗДІЛ 2 (аналітичний) РОЗДІЛ 3 (рекомендаційний)	 20-25 25-30 20-25	Кожен з розділів складається з трьох підрозділів

Висновки	2-3	Мають підсумковий характер
Список використаних джерел	3-4	Додаток Е
Додатки	1-20	У разі необхідності
Супровідні документи		
Рецензія	+	Додаток Ж
Направлення з відгуком керівника	+	Заповнюється бланк, виданий деканатом

3.2. Вимоги до структурних частин кваліфікаційної роботи

До пояснювальної записки кваліфікаційної роботи включаються наступні структурні частини.

Титульний аркуш є першою сторінкою кваліфікаційної роботи і виступає основним джерелом бібліографічної інформації, яка необхідна для обробки та ідентифікації документів, має містити назву затвердженої на кафедрі теми кваліфікаційної роботи, шифр групи, прізвище, ім‘я та по-батькові студента з підписами завідувача кафедри, наукового керівника та студента. Титульна сторінка виконується за формою, наведеною у Додатку А.

Завдання на кваліфікаційну роботу – це документ, який визначає термін здачі студентом закінченої роботи, вихідні дані і перелік питань, які мають бути розроблені, а також календарний план виконання роботи. Бланк завдання повинен відповідати формі, наведеній у Додатку Б, містити підписи завідувача кафедри, наукового керівника та здобувача, заповнюється студентом після затвердження теми кваліфікаційної роботи.

Реферат – це документ, який призначений для першого ознайомлення з дипломною роботою і вміщує коротку інформацію, яка розкриває сутність і зміст роботи. Реферат виконується за формою, наведеній у Додатку В.

Зміст кваліфікаційної роботи містить назви всіх розділів і підрозділів із зазначенням номера сторінки, на якій розміщується їх початок. Назви розділів і параграфів у змісті та тексті мають бути однаковими. Титульний аркуш, завдання, реферат, перелік скорочень та сам зміст в зміст не включають. Нумерація сторінок проставляється зі змісту з урахуванням всіх попередніх – титульної, завдання, реферату, переліку скорочень, – що не нумеруються, тобто з п’ятої чи шостої сторінки (в залежності від наявності переліку скорочень). Зразок змісту наводиться у Додатку Д.

Вступ до кваліфікаційної роботи з’ясовує актуальність обраної теми, містить в собі коротку інформацію щодо розгляду окремих питань теми кваліфікаційної роботи українських та зарубіжних дослідників. У вступі викладається мета та завдання кваліфікаційної роботи; визначаються об’єкт та предмет кваліфікаційної роботи; методи, які використовувалися при написанні роботи; формулюються елементи наукової новизни; визначається практична значимість дослідження; наводиться апробація окремих

результатів кваліфікаційної роботи; повідомляється у чому полягають теоретична значимість і прикладна цінність отриманих результатів.

Таким чином, вступ – дуже відповідальна частина роботи, оскільки він не тільки орієнтує на подальше розкриття теми, але й містить усі необхідні кваліфікаційні характеристики. Тому основні деталі вступу до кваліфікаційної роботи розглянемо більш докладно.

Актуальність кваліфікаційної роботи висвітлюється у вступі обсягом не більше однієї сторінки. Рекомендується така послідовність викладання цієї частини вступу:

- формулювання сутності проблемної ситуації, її значущість для національної та міжнародної економіки;
- значення розв'язання поставленої в дослідженні проблеми для подальшого розвитку відповідної галузі науки чи виробництва;
- економічна, соціальна, наукова, технічна та екологічна значущість досліджень для економіки України, міжнародної економіки;

Щоб повідомити про стан розробки обраної теми кваліфікаційної роботи, складається короткий **огляд літератури з обраної проблеми**, мета якого довести, що саме ця соціально-економічна проблема ще не вирішена, або вирішена лише частково чи в іншому аспекті і тому потребує подальшого опрацювання.

Мета кваліфікаційної роботи – це той результат, на досягнення якого спрямоване наукове дослідження. Мета дослідження повинна бути пов'язана із темою кваліфікаційної роботи. При формулюванні мети не рекомендується вживати слова «вивчення…», «дослідження…», «аналіз…», «оцінка…» оскільки вони вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету дослідження.

Мета кваліфікаційної роботи реалізується через конкретні **завдання**, які не повинні формулюватись як глобальні, а мають деталізувати мету дослідження. Завдання можуть бути як теоретично-пошукові, так і прикладні. Формулювати завдання дослідження рекомендується у формі переліку конкретних засобів досягнення мети: «проаналізувати», «узагальнити», «визначити», «встановити», «обґрунтувати», «розробити» тощо. Перелік цих завдань необхідно робити якомога більш ретельно, оскільки опис їхнього рішення повинен скласти зміст підрозділів кваліфікаційної роботи.

Невід'ємною частиною вступу є визначення об'єкту та предмету дослідження. **Об'єкт дослідження** – це соціально-, фінансово- чи техніко-економічний процес або явище у сфері міжнародних економічних відносин, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення. **Предмет дослідження** міститься в межах об'єкта. Як категорії наукового процесу об'єкт і предмет досліджень співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті дослідження виділяється та його частина, що становить предмет дослідження, на який спрямовується основна увага студента.

Предмет дослідження визначає тему кваліфікаційної роботи. Об'єкт і предмет, мета і завдання дослідження та тема роботи перебувають у нерозривному зв'язку між собою і зумовлюють зміст магістерської роботи.

Обов'язковим елементом вступу кваліфікаційної роботи є також перелік **методів дослідження,** що слугують інструментом у добуванні фактичного матеріалу та його обробки і є необхідною умовою досягнення поставленої в роботі мети. Їх перелік необхідно робити не «взагалі», тобто відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи тим методом. Це дасть змогу переконатись в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Вирішення поставлених у кваліфікаційній роботі завдань необхідно здійснювати з використанням наступних методів:

- загальнонаукові методи: аналогія, системний аналіз, формалізація;
- методи логічної абстракції: аналіз і синтез, індукція та дедукція;
- економіко-математичні методи: факторний, системно-структурного аналізу та ін.;
- методи економіко-статистичного аналізу: табличний, графічний, групування, класифікації та ін.;
- маркетингові методи: SWOT, матричний, спостереження, опитування;
- методи експертної діагностики: ранжування, порівняння, оцінювання ;
- методи моделювання: математичний, економічний, організаційно-економічний

У вступі дається характеристика основних джерел одержання інформації (офіційних, наукових, літературних, бібліографічних), а також вказуються методичні основи проведеного дослідження.

Вступ має закінчуватись **переліком структурних частин**, вказівкою про обсяг тексту роботи, кількість таблиць і рисунків, кількості використаних джерел та додатків.

Суттєву частину кваліфікаційної роботи становить **список використаних джерел**, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів При цьому враховують відповідність бібліографічного опису вимогам чинним стандартів з бібліотечної та видавничої справи. Використані джерела можна розміщувати одним з таких способів: у порядку появи посилань у тексті чи в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Загальна кількість використаних джерел залежить від змісту дослідження і складає, зазвичай, ***50-60 джерел***. У цей список не включають ті роботи, на які нема посилань у тексті роботи і які не були використанні, рекламні

матеріали, прайс-листи тощо. Приклади оформлення списку використаних джерел наводяться у Додатку Е.

Додатки використовують у разі потреби для подачі допоміжного матеріалу, який сприяє кращому розумінню окремих частин магістерського дослідження. Це можуть бути таблиці, графіки, блок-схеми, розрахунки, веб-сайти, інструкції, ілюстрації тощо.

3.3. Зміст основної частини кваліфікаційної роботи

Зміст проведеного студентом дослідження розкриває основна частина кваліфікаційної роботи, яка складається із трьох розділів, підрозділів та висновків. У розділах основної частини кваліфікаційної роботи докладно викладається теоретична, аналітична і рекомендаційна частини й узагальнюються результати дослідження Усі матеріали, що не є принципово важливими, виносяться в додатки.

Зміст розділів основної частини повинен відповідати темі кваліфікаційної роботи і цілком її розкривати. Ці розділи повинні показати уміння студента стисло, логічно й аргументовано подавати матеріал, виклад і оформлення якого повинні відповідати вимогам, що висуваються до друкованих робіт.

Таким чином основна частина кваліфікаційної роботи має метою висвітлення наступної інформації (табл. 3.2).

Бакалаврське дослідження має оглядово-дослідний характер, повинне містити дослідження теоретичних засад міжнародних економічних процесів, пошуку шляхів їх адаптації до умов розвитку зовнішньоекономічної діяльності предмета дослідження.

Таблиця 3.2

Зміст розділів основної частини кваліфікаційної роботи

Розділ основної частини	Зміст розділу
1	2
РОЗДІЛ 1 (теоретичний)	- аналітичний огляд літератури з теми бакалаврського дослідження; - теоретичні засади напрямів дослідження; - загальна методика дослідження
РОЗДІЛ 2 (аналітичний)	- аналіз статистичних та аналітичних матеріалів, які визначають місце предмету дослідження в національній чи світовій економіці; - комплексний аналіз предмету дослідження, конкретних сфер його діяльності та середовища, що його оточує; - оцінка рівня відповідності показників економічної діяльності предмету дослідження середньостатистичним показникам в галузі, на рівні національної чи міжнародної економіки
РОЗДІЛ 3	- узагальнення результатів дослідження;

(рекомендаційний)	визначення напрямів та шляхів, спрямованих на досягнення поставленої мети дослідження
Необхідною складовою захисту кваліфікаційної роботи є наявність комп'ютерної презентації та роздаткового матеріалу	

Загальні вимоги до першого (теоретичного) розділу

У першому розділі викладаються основні теоретичні положення теми, проводиться аналіз існуючих різноманітних поглядів на ті чи інші аспекти досліджуваної тематики, виявляються проблеми, що потребують розв'язання в теоретичному, методичному та прикладному плані, визначаються дискусійні та невирішені аспекти теми, виходячи з рівня її розробленості в сучасній теорії.

У теоретичному розділі необхідно розкрити сучасний стан наукової думки щодо проблем досліджуваної теми, проаналізувати різні теорії та погляди, зробити критичний огляд відповідних наукових джерел, у тому числі зарубіжних, висловити й обґрунтувати своє ставлення, навести власний аналіз основних категорій і понять, сформулювати проблемні питання. У цій частині кваліфікаційної роботи студент висвітлює етапи розвитку наукових уявлень відносно проблеми, що розглядається. Критично аналізуючи наукові праці попередників, необхідно виокремити невирішені на сьогодні питання і обґрунтувати необхідність їх розв'язання, тобто обґрунтувати вибір напрямів наукового дослідження.

Важливе місце в даному розділі посідає викладення методик аналізу визначених проблем чи соціально-економічних процесів і явищ, які будуть використовуватись у наступних частинах роботи. Загальний обсяг цього розділу має бути у межах 20-25 сторінок.

Загальні вимоги до другого (аналітичного) розділу

У роботі над другим розділом студент має проявити й використати свої аналітичні та розрахункові компетенції. Він повинен ґрунтовно проаналізувати фактичний стан досліджуваної проблеми на матеріалах обраної організації (підприємства, науково-технічної організації, державної установи, галузі та інших об'єктів досліджень).

У цьому розділі слід виділити 3 підрозділи, що містять аналіз і оцінку конкретних сфер діяльності предмета дослідження та середовища, що його оточує, статистичних та аналітичних матеріалів, які визначають рівень вирішення окремих аспектів досліджуваної проблеми. З цією метою слід використовувати дані державної й відомчої статистики, дані спеціальних економічних і соціологічних досліджень, особисті спостереження, узагальнення та прикладні наробки, зроблені під час проходження практики.

Розділ повинен бути максимально насиченим факторологічною інформацією (таблиці, графіки, діаграми, схеми). Наведенні в цьому розділі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, блок-схеми, алгоритми, розрахункові моделі, які визначають сутність економічних процесів мають

супроводжуватись відповідними поясненнями і, найголовніше, створювати об'єктивну базу для виявлення невикористаних резервів в діяльності предмету дослідження.

Особливу увагу при підготовці кваліфікаційної роботи студент повинен приділити групуванню і обробці зібраного фактичного матеріалу, його аналізу та узагальненню отриманих рекомендацій. Слід чітко розмежувати джерела походження використаної при аналізі інформації: що запозичене з літератури, що одержано з документів організації, а які дані здобуті шляхом власних спостережень, експериментів, розрахунків, соціологічних опитувань тощо.

На основі вивчення, обробки та узагальнення аналітичних матеріалів студент повинен виявити вплив позитивних і негативних чинників, встановити причини недоліків, оцінити можливості підприємства, організації, галузі, національної економіки в цілому щодо підвищення ефективності та забезпечення розвитку тих чи інших напрямів міжнародної економічної діяльності.

Загальний обсяг цього розділу має бути у межах 25-30 сторінок.

Загальні вимоги до третього (рекомендаційного) розділу

Підготовка третього розділу кваліфікаційної роботи вимагає від здобувача найбільших творчих зусиль. Саме тут він має застосувати і довести свої креативні та інноваційні компетенції.

Рекомендаційний розділ кваліфікаційної роботи носить конструктивний характер і присвячується розробці конкретних науково-практичних рекомендацій, пропозицій, бізнес-планів, стратегій, проектів та програм (реструктуризації, реінжинірингу, оновлення, змін, санації тощо), методик та інших інновацій і має містити обґрунтовані пропозиції студента, спрямовані на досягнення мети, визначеної у вступі.

Ця частина кваліфікаційної роботи є на 100% самостійною розробкою студента і визначає науково-практичний результат дослідження. Запропоновані здобувачем удосконалення й інновації мають бути всебічно і, в першу чергу, економічно обґрунтовані з використанням сучасних підходів і методик. У разі значних обсягів економічних розрахунків бажано використовувати сучасні комп'ютерні технології.

Загальний обсяг третього розділу має бути в межах 20-25 сторінок.

У **загальних висновках** студент в порядку основних розділів викладає найважливіші наукові та практичні результати кваліфікаційної роботи. Загальні висновки слід розділити на окремі пункти. У першому пункті загальних висновків стисло описують стан економічної проблеми, що вивчається. У другому рекомендується розкрити методи, які були використані студентом при досліджені наукової проблеми. В наступних пунктах чітко формулюється суть і значення розв'язаної проблеми, сутність конкретних результатів, їх новизна, наукова та практична цінність

проведеного дослідження, рекомендації щодо використання отриманих результатів. У загальних висновках рекомендується підкреслити, що мету дослідження досягнуто і всі намічені завдання вирішені.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА ЇЇ ПЕРЕВІРКИ НА ПЛАГІАТ

4.1. Загальні вимоги

Вимоги до структури й оформлення кваліфікаційних робіт розроблено на базі ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення»; ДСТУ 3582-97. Державний стандарт України. Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила. – К.: Держстандарт України, 1998. – 27 с.; ДСТУ 3973-2000. Система розроблення та поставлення продукції на виробництво. Правила виконання науково-дослідних робіт. Загальні положення. – К.: Держстандарт України, 2001. – 18 с.

Робота виконується в одному примірнику. Текст роботи повинен бути надрукованим на комп'ютері через ***1,5 міжрядковий інтервал*** до 40 рядків на сторінці з використанням шрифту ***Times New Roman*** текстового редактора Word, ***розмір 14***.

Обсяг роботи має бути в межах ***80-90 сторінок друкованого тексту,*** без врахування списку використаних джерел і додатків.

Сторінки роботи повинні мати поля: ліве – не менше 25 мм, верхнє та нижнє – не менше 20 мм, праве – не менше 10 мм. Шрифт повинен бути чітким, чорного кольору, з однаковою щільністю тексту.

Текст іноземною мовою, формули, умовні знаки повинні бути повністю надрукованими та чорного кольору (часткове друкування літер або цифр не допускається).

Виправлення після подання роботи на кафедру не допускаються. Робота, оформлена з порушенням вимог, до захисту не допускається.

Кваліфікаційна робота оправляється в тверду обкладинку, на осатаній сторінці висновків ставиться підпис автора роботи.

4.2. Побудова бібліографічного апарату роботи

Бібліографічний апарат у кваліфікаційній роботі - ключ до використаних студентом інформаційних джерел. Крім того, він певною мірою відбиває наукову етику і культуру навчально-наукової праці. Саме з нього можна зробити висновок про ступінь ознайомлення студента з актуальною сучасною та важливою ретроспективною інформацією з досліджуваної проблеми.

Бібліографічний апарат кваліфікаційної роботи містить:

А. Список використаних джерел, який являє собою упорядкований перелік бібліографічних описів використаних інформаційних джерел, на які студент посилається у тексті роботи;

Б. Цитування;

В. Бібліографічні посилання, які робить студент у вступі, основній частині і додатках до роботи на відповідні номери списку та сторінки першоджерел.

Список використаних джерел складається на основі результатів проведеного дослідження і відображає обсяг проаналізованих джерел та ступінь вивченості студентом досліджуваної теми, є «візитною карткою» автора кваліфікаційної роботи, його професійним обличчям, свідчить про рівень володіння навичками роботи з науковою літературою та іншими інформаційними джерелами.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують із каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і т. ін. Оформляється згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання.»

Типові приклади оформлення бібліографічного списку використаних джерел, який наводять у кваліфікаційній роботі, подано у додатку Е.

Кожний бібліографічний опис треба починати з нового рядка. Список джерел посилань розміщується на окремих аркушах після висновків. Список джерел повинен включати усі інформаційні джерела, які були використані при написанні остаточної редакції кваліфікаційної роботи.

Обов'язковий елемент кваліфікаційної роботи – звертання до цитат. Звертатись до них доцільно тільки у тих випадках, коли цитата дійсно містить потрібну аргументацію.

Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором. Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в граматичній формі, в якій він поданий у джерелі;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту, без перекручень думок автора;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами, що дає значну економію тексту, слід бути максимально точним у викладі думок автора і коректним щодо оцінювання його результатів, і робити відповідні посилання на джерело.

Щоб вказати джерела цитат, запозичень конкретних положень, формул, статистичних даних та деяких інших відомостей, а також щоб навести

відомості про проаналізовані у тексті опубліковані праці, застосовують бібліографічні посилання.

Бібліографічні посилання на відповідні номери списку джерел посилань у тексті роботи слід давати у квадратних дужках, а також вказувати номер сторінки першоджерела, на якій розміщено ту інформацію, на яку посилається студент.

Приклад цитування:

«... найвигідніше вкладати наявні капітали у різноманітні активи, щоб уникнути фінансової скрути і не допустити виходу фінансових проблем з-під контролю [12, с. 27]».

При посиланнях на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, ілюстрації, таблиці, формули, рівняння, додатки зазначають їх номери. При цьому слід писати: «... у розділі 4 ...», «... дивись 2.1 ...», «... за 1.3.4 ...», «... відповідно до 2.3.1 ...», «... на рис. 1.3 ...», або «...на рисунку 1.3 ..», «... у таблиці 3.2 ...», або «... (див. табл. 3.2) ...», «...за формулою (3.1) ...», «... у рівняннях (1.23) - (1.-25) ...», «... у додатку Б ...». При цьому обраний варіант оформлення посилань має дотримуватись у всій кваліфікаційній роботі.

У тексті кваліфікаційної роботи повинні бути посилання на всі номери списку використаних джерел (один раз або й більше разів за необхідністю).

Випускна кваліфікаційна робота у списку використаних джерел має містити ***не менше 60 найменувань***.

4.3. Оформлення заголовків

Структурні елементи "ЗМІСТ", "ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ", "ВСТУП", "ВИСНОВКИ", " СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ " ***не нумерують***, а їх назви правлять за заголовки структурних елементів. Розділи і підрозділи повинні мати заголовки.

Заголовки структурних елементів роботи і заголовки розділів слід розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами без крапки в кінці, не підкреслюючи.

Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів роботи слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці.

Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовку розділів не допускається.

Відстань між заголовками й текстом повинна складати 2 міжрядкові інтервали. Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

Національний університет водного господарства та природокористування

Кожну структурну частину роботи необхідно починати з нової сторінки. Тобто з нової сторінки починаються ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ.

Підрозділи (параграфи) та висновки до розділів можуть починатися як з нової сторінки, так і на тій же сторінці, на якій закінчився попередній підрозділ. При цьому відстань між назвою підрозділу та попереднім текстом повинна бути 2 міжрядкових інтервали.

4.4. Нумерація сторінок і структурних частин

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака “№”.

Нумерація сторінок має бути наскрізною, тобто усі сторінки роботи, враховуючи ілюстрації, нумеруються від титульної до останньої сторінки без пропусків та повторів, а також доповнень. Першою сторінкою вважається титульний лист і на ній номер не проставляється. Сторінки з рефератом та бланком завдання також не нумеруються. Нумерація зі змісту роботи, у якому разом з назвою потрібно вказувати тільки початкову сторінку кожного розділу, параграфа, або іншої структурної частини роботи. Усі номери сторінок розміщуються у ***правому верхньому куті сторінки*** без крапки в кінці.

Такі структурні частини роботи, як зміст, вступ, висновки, список джерел посилань не мають порядкового номера, тобто не можна друкувати 1. ВСТУП або 5. ВИСНОВКИ. Номер розділу ставлять після слова РОЗДІЛ, після номера крапку не ставлять. Потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номеру розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу крапка не ставиться, наприклад: 2.3 (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку іде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номера крапка не ставиться, наприклад: 1.2 (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку іде заголовок пункту.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

4.5. Таблиці і примітки

Національний університет водного господарства та природокористування

У економічних дослідженнях для відображення кількісного і якісного стану явища, що вивчається, велике значення має правильне наведення цифрового матеріалу у табличній формі. На відміну від тексту, у таблицях слова і числа розташовуються у особливому порядку - вони організовані у вертикальні графи та горизонтальні рядки таким чином, що кожний елемент - це одночасно складова частина як рядка так і графи. Завдяки такому розміщенню між даними таблиці встановлюється взаємозв'язок, який є зрозумілим без додаткових пояснень. Таблиці мають бути уніфікованими, а цифрова інформація - достовірною.

Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. Таблиця має розміщуватися уздовж сторінки, або поперек з відповідним поворотом її проти годинникової стрілки.

На всі таблиці мають бути посилання в тексті кваліфікаційної роботи. Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках. Назву слід розміщувати безпосередньо над таблицею посередині рядка. Таблиці позначають словом «Таблиця» в правому верхньому куті над заголовком таблиці. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці в межах цього розділу, між якими ставиться крапка. Крапку у кінці назви таблиці і після номера таблиці ставити не треба (Додаток К).

Наприклад:

Таблиця 2.3

Обсяги іноземного інвестування по регіонах України

Якщо таблиця самостійно складена, або показники в ній самостійно розраховані, то після таблиці слід зробити наступне посилання: **) Складено (або розраховано) за [посилання на джерело]*.

При перенесенні таблиці на наступну сторінку слово пишуть слова Продовження табл. і вказують номер таблиці, наприклад: Продовження табл. 1.2. При перенесенні таблиці на наступній сторінці повторюють її вихідні дані ("шапку").

Після кожної таблиці повинен бути аналіз наведених у ній даних.

Назви граф пишуть з великої літери, а підзаголовки, якщо вони граматично пов'язані з назвою - з малої, в інших випадках - з великої.

У графах таблиць неможливо залишати вільні місця: якщо дані відсутні, слід ставити тире або помічати словом "дані відсутні". Якщо табличні колонки заповнені текстом, крапка наприкінці не ставиться. Числові величини в одній графі повинні мати однакову кількість десяткових знаків.

Коли усі параметри, що розміщуються у таблиці, мають однакову розмірність, то позначення одиниці виміру розміщують над таблицею. Якщо

параметри мають різну розмірність, то позначення одиниці виміру подають у заголовку до кожної графи.

Якщо таблиця займає цілу сторінку і немає місця для тексту, то вона виноситься у додатки.

4.6. Оформлення ілюстрацій

Кількість ілюстрацій, які подаються у роботі, визначається їх змістом і повинна бути достатньою для того, щоб надати тексту роботи наочності та конкретності. Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки) слід розміщувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання у кваліфікаційній роботі. У кінці кожної ілюстрації вказується джерело, на основі якого вона складена. Якщо ілюстрації створені не автором, то при їх поданні необхідно дотримуватись вимог чинного законодавства про авторські права – вказувати джерело інформації.

Ілюстрації мають мати назву, яку розміщують під ілюстрацією. За необхідності під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані (підрисунковий текст).

Ілюстрація позначається словом «Рис.», яке разом з назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних, наприклад, «Рис. 3.1 Функціональний зв’язок зовнішньоекономічного відділу з іншими підрозділами» (Додаток Л).

Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад, рисунок 3.2. – другий рисунок третього розділу.

4.7. Подання формул

Для подання формул доцільно використовувати редактор MSEquation.

Формули нумерують в межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери пишуть біля правого поля аркуша на рівні нижнього рядка формули, до якої він належить, в круглих дужках, наприклад: «(2.1)» - перша формула другого розділу. При посиланні у тексті на формулу необхідно вказати її повний номер в дужках, наприклад, «у формулі (2.4)». Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення

кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Наприклад:

$$GDP = C + I + E, \qquad (3.1)$$

де *GDP* – валовий внутрішній продукт;

C – кінцеве споживання;

I – інвестиції (валове нагромадження основних фондів, приріст запасів матеріальних обігових коштів, чисте придбання цінностей);

E – чистий експорт.

Після кожної наведеної формули вказується джерело, з якого вона взята, із зазначенням конкретної сторінки.

4.8. Оформлення додатків

Додатки оформляються як продовження роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини (книги), розміщуючи їх у порядку посилань у тексті роботи. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої по центру відносно тексту сторінки. По центру рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово Додаток... і велика літера української абетки, наприклад Додаток А, Додаток Б. Додатки слід позначати послідовно відповідно до букв алфавіту, за винятком букв Г, Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Якщо в роботі є лише один додаток, то він позначається як додаток А. У кінці кожного з додатків необхідно вказати джерело, на основі якого він складений із зазначенням конкретної сторінки.

Текст кожного додатка може поділятись на розділи та підрозділи, які нумеруються у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатку (літеру) і крапку, наприклад А.2 - другий розділ додатка А. Ілюстрації, таблиці і формули у додатках нумеруються у межах кожного додатка, наприклад рис. А.1 - перший рисунок додатка А; формула (В.1) - перша формула додатка В.

При оформленні додатків окремою частиною (книгою) на титульному аркуші цієї частини (книги) під її назвою друкують великими буквами слово ДОДАТКИ.

4.9. Оформлення презентаційних матеріалів

У процесі підготовки кваліфікаційної роботи до захисту студент повинен розробити презентаційні матеріали – роздаткові матеріали та слайди, що супроводжуватимуть доповідь студента, виконані за допомогою Microsoft Office PowerPoint. Кількість слайдів визначається у відповідності з регламентом виступу студента з допомогою наукового керівника. Обов’язково відобразити таку інформацію:

Національний університет

1 (перший) слайд – назва дослідження, автор та керівник;

2 (другий) слайд – мета, завдання, об’єкт та предмет дослідження;

3-4 слайди – згруповані таблиці з основними показниками, які характеризують стан та тенденції розвитку об’єкта;

5-6 слайди – рисунки: діаграми, графіки, які відображають наочно зміни того чи іншого процесу;

7-8 слайди – висновки та пропозиції.

Не допускається винесення на слайди інформації, яка не міститься у кваліфікаційній роботі! Слайди мають бути пронумеровані, а в тексті доповіді необхідно посилатися на номер слайду. Допускається при створенні презентації використання анімаційних ефектів, але таким чином, щоб це не заважало сприйняттю основної інформації.

За аналогічними вимогами оформлюється роздатковий матеріал для членів Екзаменаційної комісії (по кількості членів комісії). Роздатковий матеріал має відображати основні розділи роботи, складатися з 8-15 сторінок формату А4. На титульній сторінці надрукованого варіанту ілюстративного роздаткового матеріалу підписується автор та науковий керівник (Додаток М).

Доповідь повинна відображати мету дослідження, його основні положення, наукову та практичну цілісність, основні результати, висновки та пропозиції і починатися словами:

«Шановний голово, шановні члени екзаменаційної комісії, шановні присутні! Вашій увазі пропонується стислий виклад змісту кваліфікаційної роботи, виконаної на тему (назва кваліфікаційної роботи)».

Текс доповіді має розкривати сутність, теоретичне та практичне значення проведеної роботи й базуватись на результатах наукових досліджень.

Завершальні слова доповіді: *«Доповідь завершено. Дякую за увагу».*

Виступ має тривати не більше 10 хв.

Автор кваліфікаційної роботи повинен отримати на неї письмовий відгук наукового керівника та рецензію від професора або доцента кафедри або провідного спеціаліста чи працівника установи, департаменту міністерства чи науково-педагогічного працівника ВНЗ, який має науковий ступінь доктора чи кандидата наук. Приблизний зміст рецензії приведено в додатку Ж. Відгук наукового керівника з оцінкою за 100-бальною шкалою має бути в направленні на захист, яке видається в деканаті.

Особливу увагу в рецензії слід звернути на актуальність теми; вміння логічно-послідовно викладати матеріал та застосовувати теоретичні знання для вирішення конкретних практичних завдань; наявність у роботі особистих рекомендацій, їх новизна, перспективність, практична цінність; достовірність результатів і обґрунтованість висновків; стиль викладу та оформлення роботи; недоліки роботи.

Рецензент оцінює роботу за чотирибальною системою.

Національний університет
водного господарства

4.10. Порядок перевірки випускних кваліфікаційних робіт із застосуванням сервісу Unplag

Система запобігання та виявлення академічного плагіату є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в університеті.

Плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворенню опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (ст. 69 ч. 6 Закону України «Про вищу освіту»).

Unplag – онлайн-сервіс пошуку плагіату, який перевіряє текстові документи на наявність запозичених частин тексту з відкритих джерел в Інтернеті чи внутрішньої бази документів користувача

Студенти:

– заповнюють і підписують заяву щодо самостійності виконання випускної кваліфікаційної роботи (додаток О). Цією заявою підтверджується факт відсутності в роботі запозичень з друкованих та електронних джерел третіх осіб, не підкріплених відповідними посиланнями, й інформованість про можливі санкції у випадку виявлення плагіату. Відмова у заповненні та підписанні заяви автоматично тягне за собою не допуск студента до захисту випускної кваліфікаційної роботи;

– завантажують випускну кваліфікаційну роботу перед отриманням допуску випускаючої кафедри до захисту в систему Moodle для експертизи сервісом Unplag, **дотримуючись наступного порядку** у назві роботи: ***рік _ код спеціальності _ назва роботи (транслітерацією)_ПІБ студента (транслітерацією)_ПІБ керівника (транслітерацією).*** Робота повинна бути представлена в одному із форматів: *.doc (Word 97 − Word 2003),*.docx (Word 2007 − Word 2016). Текст роботи вводиться повністю, починаючи з титульного аркуша (без додатків); – несуть відповідальність за:

– неподання або несвоєчасне подання своєї випускної кваліфікаційної роботи для перевірки у систему MOODLE із застосуванням сервісу Unplag у порядку, визначеному даним Положенням;

– недотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; – порушення загальноприйнятих правил цитування та посилань на використані інформаційні джерела. В цих випадках робота спрямовується на доопрацювання та повторну перевірку. За повторне порушення робота відхиляється, а здобувачу призначається нова дата захисту.

Національний університет водного господарства та природокористування

Запобігання проявів плагіату у випускних кваліфікаційних роботах здійснюється шляхом:

– створення умов для самостійної перевірки робіт здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на плагіат;

– виявлення текстових збігів через систему Moodle за допомогою сервісу Unplag (з метою запобігання внутрішнього плагіату);

– притягненням до відповідальності за плагіат.

За результатами перевірки сервіс Unplag автоматично формує звіт, що містить загальний відсоток унікальності авторського тексту, посилання на скопійовані джерела, вказує на неоригінальні частини тексту, виділяючи їх кольором у звіті. Якщо наявність текстових збігів випускової роботи не перевищує ***40%,*** робота може бути допущена до рецензування та подальшого захисту. У разі перевищення 40% випускова кваліфікаційна робота потребує доопрацювання та повторної перевірки. За умови перевищення критерію наявності текстових збігів 40% у разі повторної перевірки, робота відхиляється, а здобувачу призначається нова дата захисту.

Остаточне рішення про допуск до захисту випускної кваліфікаційної роботи приймає екзаменаційна комісія із захисту бакалаврських робіт.

Після проходження перевірки випускної кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти на плагіат керівник роботи друкує першу сторінку звіту, який формується в сервісі Unplag автоматично, та на його підставі складає Акт перевірки (додаток П). Ці документи вкладаються в роботу (після бланку завдання на випускову кваліфікаційну роботу) перед її здачею на рецензію. Наявність Акта у випускній кваліфікаційній роботі перевіряється секретарем екзаменаційної комісії із захисту випускних кваліфікаційних робіт до початку їх публічного захисту.

Випускні кваліфікаційні роботи, які пройшли перевірку сервісом Unplag, зберігаються у внутрішній закритій базі не менше 3 років в «хмарній системі».

5. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

За графіком, затвердженим випусковою кафедрою (за 15-20 днів, що передують засіданню ЕК по захисту кваліфікаційних робіт), відбувається попередній захист роботи в комісії, яка складається з викладачів випускаючої кафедри. Студент повинен представити роботу в незброшурованому вигляді. На кафедрі розглядається якість написання й оформлення, обговорюється науковий рівень роботи та робиться висновок про ступінь підготовки студента.

Робота, що подана на попередній захист, може бути визнаною такою, що відповідає першому (бакалаврському) рівню вищої освіти У разі, коли робота за змістом, обсягом та оформленням не відповідає вимогам, вона

повертається здобувачу на доопрацювання. Після усунення недоліків, здобувач повинен пройти попередній захист повторно.

До захисту кваліфікаційних робіт наказом ректора НУВГП допускаються здобувачі, які повністю виконали навчальний план, пройшли повний курс теоретичної та практичної підготовки, відпрацювали всі необхідні комплексні кваліфікаційні завдання та отримали рекомендацію кафедри за результатами попереднього захисту.

До захисту здобувач готує стислу доповідь, в якій слід коротко викласти основні результати дослідження. Текст доповіді узгоджується з керівником роботи. Доповідь поряд з мультимедійним супроводом має важливе значення для успішного захисту. Обсяг доповіді – 4-5 сторінок тексту, шрифт - 14, інтервал - 1,5, що відповідає ***10 хвилинам*** тривалості доповіді (з середнім темпом розмови). Доповідь - це документ студента, який державній комісії не представляється, і може мати вигляд рукопису. Структура доповіді: актуальність і мета роботи; об’єкт і предмет дослідження; практична значущість; основні результати дослідження; творчі розробки автора; практична значущість отриманих результатів; пропозиції та рекомендації, оцінка їх ефективності.

Доповідь супроводжується посиланнями на рисунки, таблиці, формули, які наведені в мультимедійному супроводі роботи. Таким чином, головне завдання доповіді – стисло показати найважливіші результати кваліфікаційної роботи і зуміти якісно презентувати їх членам ЕК.

Захист роботи є останнім етапом підготовки здобувача в НУВГП. Повністю підготовлена робота з письмовим відгуком наукового керівника, рецензіями, висновком завідувача кафедри подається для попереднього вивчення в ЕК не пізніше, ніж за 3-4 дні до захисту. Захист роботи проводиться на відкритому засіданні ЕК.

Захист кваліфікаційної роботи починається з того, що секретар ЕК повідомляє про захист роботи, вказуючи її назву, прізвище, ім'я і по батькові автора, а також доповідає про наявність необхідних у справі документів. Потім слово для викладення основних результатів наукового дослідження надається самому здобувачу. Свій виступ він будує на основі заздалегідь підготовлених тез доповіді, покликаної показати його високий рівень теоретичної підготовки, ерудицію і здатність доступно представити основні наукові результати проведеного дослідження. По завершенню доповіді оголошується відгук наукового керівника й рецензія. Студенту надається можливість відповісти на зауваження, зроблені у відгуку й рецензії, дати роз'яснення стосовно зазначених недоліків.

Рішення щодо присвоєння здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти приймається на закритому засіданні ЕК. До уваги приймаються оцінка кваліфікаційної роботи, зміст доповіді та відповіді на поставлені питання, відгук наукового керівника та рецензента. Засідання ЕК

проводиться у день захисту і оформляється протоколом, до якого вносяться відповідні оцінки за захист кваліфікаційної роботи, фіксуються запитання членів ЕК і всіх присутніх на захисті, особисті думки членів комісії, зазначається одержаний освітній ступінь вищої освіти та назва державного документа диплома про освіту, який буде виданий випускнику. Цей протокол підписують голова і члени ЕК, які брали участь у засіданні.

Після захисту кваліфікаційна робота передається здобувачами на зберігання в архів університету.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Рішення екзаменаційної комісії є остаточним і не оскаржується.

Оцінювання кваліфікаційної роботи здійснюється за такими критеріями:

- обґрунтування актуальності теми кваліфікаційної роботи;
- глибина розкриття теми, відповідність змісту кваліфікаційної роботи затвердженій тематиці, логіка викладеного матеріалу;
- якість економіко-математичного та логічного обґрунтування;
- узагальнення одержаних у результаті проведених досліджень матеріалів і обґрунтування запропонованих рекомендацій;
- творче мислення і творчий підхід до вирішення виявлених у ході дослідження проблем;
- вміння грамотно, логічно, обґрунтовано, вільно викладати свої міркування.

Основні умови одержання оцінки:

“Відмінно” – робота виконана з дотриманням абсолютно усіх вимог до такої роботи, носить творчий характер, містить оригінальні розробки, які готові до впровадження; робота оформлена чітко і акуратно; відгук керівника і рецензія позитивні; ілюстративний матеріал підібраний грамотно, відображає зміст проведених досліджень, правильно оформлений і використовується під час доповіді; доповідь логічна, стисла, з правильним використанням термінології; відповіді на питання членів Екзаменаційної комісії правильні і повні.

“Добре” – тема кваліфікаційної роботи розкрита повністю, але деякі питання не деталізовані; не повністю використані новітні економічні розробки; не всі розроблені пропозиції можуть бути рекомендовані до впровадження; відгук чи рецензія мають незначні зауваження, які обґрунтовано пояснюються здобувачем; доповідь логічна, проголошена вільно; відповіді на питання членів Екзаменаційної комісії правильні, але не повні.

“Задовільно” – тема кваліфікаційної роботи розкрита в основному; огляд

літературних джерел не систематизований і не повний; аналіз не достатньо детальний, не використовуються спеціальні методи проведення аналізу; розроблені заходи не достатньо обґрунтовані; є недоліки в оформленні ілюстративного матеріалу; відгук чи рецензія містять серйозні зауваження; доповідь прочитана; не всі відповіді на питання членів Екзаменаційної комісії правильні.

“Незадовільно” – тема кваліфікаційної роботи розкрита не повністю, не витримані основні розділи роботи; відсутній огляд сучасної літератури по темі дослідження; аналіз не деталізований, відсутні узагальнення; розроблені заходи не придатні до впровадження, не обґрунтовані; кваліфікаційна робота оформлена з помилками; доповідь прочитана за текстом; відповіді на питання членів Екзаменаційної комісії не точні і не повні.

Випускник, який на захисті кваліфікаційної роботи отримує незадовільну оцінку, відраховується з навчального закладу. Йому видається довідка про прослухані навчальні дисципліни. До повторного захисту кваліфікаційної роботи він за клопотанням випускової кафедри може бути допущений ректором протягом трьох років після закінчення навчання.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гордійчук А. С., Стахів О. А. Основи наукових досліджень : навч.посіб. Рівне : НУВГП, 2008. 331с.
2. Кір'янов В. М. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для економічних спец. Рівне : НУВГП, 2008. 286 с.
3. Макогон Ю. В., Пилипенко В. В. Основи наукових досліджень в економіці : навч. посіб. 2-ге вид. Донецьк : Альфа-прес, 2007. 144 с.
4. Методичні рекомендації щодо складання бібліографічного запису на автореферати дисертацій / уклад. О. М. Устіннікова. 2-те вид., без змін. Київ, 2012. 19с.
5. Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій. *Бюлетень ВАК України*. 2007. № 6. С.9–15.

ДОДАТКИ

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Додаток А

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРВСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

Кафедра міжнародних економічних відносин

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи (проекту)

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(освітній ступінь)

на тему_____

_____

_____

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Виконав: студент __курсу, групи___
напряму підготовки (спеціальності)
292 «Міжнародні економічні відносини»

_____

(прізвище та ініціали)

Керівник_____

(прізвище та ініціали)

Рецензент_____

(прізвище та ініціали)

Рівне - 2018

Додаток Б

Національний університет
водного господарства

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Навчально-науковий інститут:	*Економіки та менеджменту*
Кафедра:	*Міжнародних економічних відносин*
Освітній ступінь:	*перший (бакалаврський)*
Спеціальність (напрям підготовки)	*292 "Міжнародні економічні відносини "*

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри
міжнародних економічних відносин
_____
„___” _____ 20 ___ р.

ЗАВДАННЯ
ДЛЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ (ПРОЕКТУ) СТУДЕНТА

_____
(прізвище, ім’я, по батькові)

1. Тема роботи: _____
_____

Керівник роботи: _____
(прізвище, ім’я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджено наказом університету від „__” _ 20 __ р. № __

2. Строк подання студентом закінченої роботи: _____

3. Вихідні дані до роботи:
_____
_____
_____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):
_____
_____
_____
_____
_____
_____

5. *Перелік графічного матеріалу:*
_____
_____
_____
_____

6. Консультанти розділів роботи:

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Розділ	Прізвище, ініціали і посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання: _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка

Студент _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи (проекту) _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Національний університет водного господарства та природокористування

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Додаток В

Зразок оформлення реферату

РЕФЕРАТ

Робота містить ___ сторінок, ___ таблиць, ___ рисунків, список використаних джерел – ___ найменувань, ___ додатків.

Назва кваліфікаційної роботи

Об'єктом дослідження є ……. Предметом дослідження є ….
Мета роботи - …….
Ключові слова:

За результатами дослідження сформульовані (обґрунтовані, розроблені) ……..
Отримані результати можуть бути використані ……..

Національний університет
водного господарства
та природокористування

ABSTRACT

The work contains pages ___, ___ tables ___ figures REFERENCES - items ___, ___ applications.

Title of the thesis

Object is ..... The object of the study is ....
Purpose - .....
Key words:

The study defined (grounded developed) ....
The obtained results can be used ....

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Додаток Д

Зразок оформлення змісту кваліфікаційної роботи

ЗМІСТ

ВСТУП..... 5
РОЗДІЛ 1. НАЗВА РОЗДІЛУ..... 10
1.1 Назва підрозділу..... 10
1.2 Назва підрозділу 18
1.3 Назва підрозділу..... 23
РОЗДІЛ 2. НАЗВА РОЗДІЛУ..... 27
2.1 Назва підрозділу..... 27
2.2 Назва підрозділу..... 38
2.3 Назва підрозділу..... 40
РОЗДІЛ 3. НАЗВА РОЗДІЛУ..... 53
3.1 Назва підрозділу..... 53
3.2 Назва підрозділу..... 64
3.3 Назва підрозділу..... 74
ВИСНОВКИ..... 87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ..... 90
ДОДАТКИ (за потреби)..... 95

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Додаток Е

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
1	2
Книги: Один автор	1. Герасимчук В.Г. Стратегічне управління підприємством: [навч. посібник] / В.Г. Герасимчук. - К.: КНЕУ, 2000. – 360 с. 2.Дергачова В.В. Міжнародна конкурентоспроможність національної економіки в контексті забезпечення економічного зростання: [монографія] /В.В. Дергачова. – Донецьк: ДонДУЕТ. – 2007. – 398 с. 3.Кочетков В. М. Основи наукових досліджень в економіці: [конспект лекцій] / В. М. Кочетков. - К.: МУФ, 2007. - 107 с. 4. Охріменко О. О. Туристичний сегмент страхового ринку України: сучасні тенденції та технології розвитку: [монографія] / О.О. Охріменко. - К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАНУ, 2008. - 502 с.
Два автори	1. Макогон Ю.В. Глобализация и Украина в мировой экономике / Ю.В. Макогон, Т.В. Орехова. – Донецк: ДонНУ, 2004. – 477 с. 2. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень: [підручник] / Д.М. Стеченко, О. С. Чмир; 2-е видання. - К.: Знання. – 2007. – 310 с.
Три автори	1. Герасимчук В.Г.. Менеджмент у телекомунікаціях: [навч. посіб.] / В.Г. Герасимчук, С.В. Войтко, К.П. Ангелов. – К.: Знання, 2007. – 295 с.
Чотири автори	1. Глобализация и экономическое развитие: национальный аспект: [монография] / Ю.В. Макогон, В.В. Дергачева, Е.А. Пашко, П.А. Фильянов . - Донецк: ДонНУ, 2006. - 260 с.
П’ять і більше авторів	1. Актуальные проблемы устойчивого развития : [монографія] / В.А.Акимов, Е.В.Бридун, В.В. Дергачева и др./ Под ред. И.В.Недина, Е.И.Сухина - Киев: Общество «Знание» Украины, 2003.- 430 с. 2.Инновационное развитие топливно-энергетического комплекса: проблемы и возможности: [монографія] / В.Е.Домашев, В.В. Дергачева, Е.А.Лапко и др. / Под ред. Г.К.Вороновского, И.В.Недина. - К.:”Знания Украины”, 2004. – 386 с.
Словники	1. Тимошенко 3. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / 2. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – 2-ге вид., оновл. – К. : К.І.С., 2006. – 138 с.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Продовження додатка Е

1	2
Матеріали конференцій, семінарів, зїздів	1.Гавриш О.А. Економічні аспекти організації роботизованого виробництва // Управління підприємством: Діагностика, стратегія, ефективність: Матеріали XYI міжнародної науково-практичної конференції, 10-11 квітня 2008 р., м. Таллінн, Естонія. – Київ: НТУУ «КПІ» ВПІ ВПК «Політехніка». – 2008. – С. 32 – 33. 2.Герасимчук В. И. Восприимчив ли промышленный комплекс Украины к глобальным вызовам времени // Экономический рост Республики Беларусь: глобализация, инновационность, устойчивость: Матер. международ. науч.-практ. конф., посвящ. 75-летию БГЭУ. – Минск: БГЭУ, 2008. – Т. 1. – С. 13-14. 3.Дергачева В.В. Экономика инновационного общества // Матеріали IX науково-практичної конференції «Соціально-економіні проблеми регіонального розвитку», 30 листопада 2007 р. – Дніпропетровськ, ІМа-прес. – 2007. – С.268-270. 4.Стеченко Д. М. Системно-структурний підхід до кластеризації підприємств регіону//Управління підприємством: діагностика, стратегія, ефективність: Матеріали XYI Міжнародної науково-практичної конференції. - Таллінн, Естонія. - 2008 р. - С. 183-185.
Атласи	1.Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С. С Куруленко та ін. ; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України [та ін.]. – К. : Варта, 2006. – 217с. 2. Анатомія пам‘яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. – 2-ге вид., розшир. та доповн. – Дніпропетровськ : Пороги, 2005. – 218 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Кримінально-процесуальний коЕКс України : за станом на 1 груд. 2005 р. // Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с. 2. Медична статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. – К.: МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. – 459 с.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Продовження додатка Е

1	2
Стандарти	1.Композиційний підшипниковий матеріал на основі алюмінію // Патент України № 34407: клас С22С 21/02. – Роїк Т.А., Гавриш А.П., Гавриш О.А., Холявко В.В., Прохоренко О.М. – Бюл. № 15. – Опубл. 10.08.2008. – 4 с. 2.Антифрикційний композиційний матеріал на основі нікелю // Патент України № 31545: клас С22С 19/03. – Роїк Т.А., Гавриш А.П., Гавриш О.А., Холявко В.В., Віцюк Ю.Ю. – Бюл. № 7. – Опубл. 10.04.2008. – 4 с.
Бібліографічні показчики	1. Куц О. С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / 0. Куц, 0. Вацеба. – Львів : Укр. технології, 2007. – 74 с. 2. Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997 – 2005 роки / [уклад. Кирись Б. О., Потлань О. С]. – Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. – 11 с. – (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).
Дисертації	1. Дергачова В.В. Міжнародна конкурентоспроможність національної економіки в умовах глобалізації: дис. ... доктора екон. наук : 08.00.02 / Дергачова Вікторія Вікторівна. – Д., 2007 р. – 376 с.
Частина книги, періодичного продовжуваного видання	1.Дергачева В.В. Влияние глобализационных процессов на мировой рынок нефти // Интеграция в энергетике и экономическая безопасность государства / Под ред. И.В.Недина. - Киев: Знания Украины, 2005.- 552 с. 2. Серебреников Б.С. Ценовая политика – превентивный инструмент антикризисного управления на электроэнергетическом рынке // Экономическая безопасность государства и интеграционные формы ее обеспечения / Под ред. Г.К. Вороновского, И.В. Недина. – К.: Знания Украины, 2007. – С. 160 – 167.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Додаток Ж

Форма рецензії на кваліфікаційну роботу

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти навчально–наукового інституту економіки та менеджменту Національного університету водного господарства та природокористування

_____

(прізвище, ініціали)

На тему _____

_____

(назва теми)

1. Актуальність теми

_____

_____

2. Наукова новизна

_____

_____

3. Якість проведення аналізу проблеми

_____

_____

_____

Національний університет
водного господарства
та природокористування

4. Практична цінність висновків і рекомендацій

_____

_____

_____

5.Наявність недоліків

_____

_____

6. Загальний висновок і оцінка кваліфікаційної роботи

_____

_____

_____

_____

_____

Кваліфікаційна робота в цілому заслуговує оцінки_____

РЕЦЕНЗЕНТ
Посада

_____ _____ _____

Печатка підприємства підпис ПІБ

«_____» _____ 20__ р.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Додаток З

Зразок оформлення сторінки тексту

20 мм

25-30 мм

10-15 мм

РОЗДІЛ 3
ШЛЯХИ І ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ВИХОДУ ЇЇ ПРОДУКЦІЇ НА СВІТОВІ РИНКИ

3.1. Заходи щодо активізації процесів інноваційної реструктуризації

Найголовнішим стратегічним завданням України є визначення власного місця в динамічно змінній глобальній структурі світу. Новітня історія переконливо довела, що повторення шляху, який уже пройшли розвинені індустріальні країни, так званий надолужений розвиток, що передбачає масове виробництво промислових товарів при використанні дешевих власних ресурсів, неефективний.

Можливості України у сфері неоекономіки можна і потрібно шукати в проблемному полі постіндустріальної економіки, а саме тих потенційних «точках зростання» де українська наука вже має такі випереджальні конкурентні переваги. Накопичені знання плюс «людський капітал», а також реформовані інститути влади [53, с.45-47].

Сама по собі ідея перспективності інноваційного розвитку вітчизняної економіки з усіма її очевидними позитивними ефектами є найактуальнішою проблемою сьогодення.

20 мм

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Додаток К

Зразок оформлення таблиці

Таблиця 1.3

Розподіл припливу прямих іноземних інвестицій по країнах та регіонах в 2010 – 2013 роках*

№ з/п	Показники	2010 р.		2011 р.		2012 р.		2013 р.	
		млрд. дол. США	%	млрд. дол. США	%	млрд. дол. США	%	млрд. дол. США	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Світ у цілому	1306,0	100,0	1833,3	100,0	1697,4	100,0	1040,3	100,0
2	Розвинуті країни	857,0	65,6	1247,6	68,0	962,3	56,7	565,6	54,4
3	ЄС	531,0	40,6	804,3	43,9	503,5	29,7	356,7	34,3
4	США	175,4	13,4	232,8	12,7	316,1	18,6	135,9	13,1
5	Японія	- 6,5	-0,5	22,5	1,2	24,4	1,3	11,4	1,1
6	Країни, що розвиваються	380,0	29,1	499,7	27,2	620,7	36,6	405,5	39,0
7	Африка	36,0	2,7	53,0	2,9	87,6	5,1	55,9	5,4
8	Латинська Америка	99,0	8,0	126,3	6,9	144,4	8,5	85,5	8,2
9	Азія, Австралія та Океанія	260,0	19,9	320,4	17,5	388,7	22,9	264,1	25,4
10	Південно-Східна Європа	69,0	5,3	85,9	4,7	114,4	6,7	69,3	6,7

*Складено та розраховано автором на основі [60,с.5]; [62, с. 15-16].

Додаток Л

Зразок оформлення ілюстрації

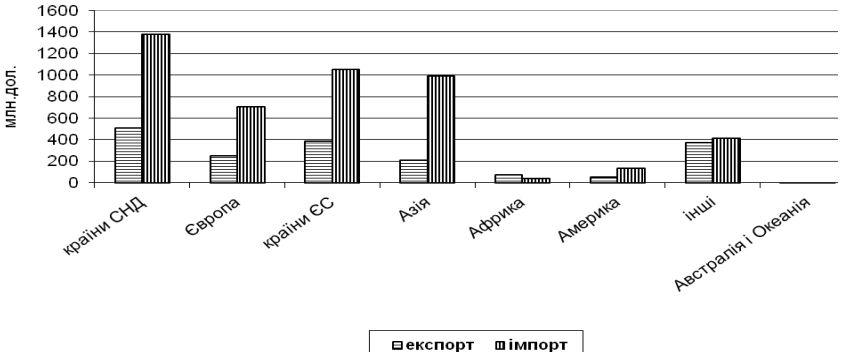

Рис. 2.2 Аналіз експорту-імпорту товарів легкої промисловості України за 2012 рік*

*Складено автором на основі [36]

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Додаток М

Зразок оформлення титульної сторінки роздаткового матуріалу

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра міжнародних економічних відносин

РОЗДАТКОВИЙ МАТЕРІАЛ

до кваліфікаційної роботи (проекту)

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(освітній ступінь)

Національний університет
водного господарства
та природокористування

на тему_____

Виконав: студент __курсу, групи___
напряму підготовки (спеціальності)
292 «Міжнародні економічні відносини»
_____
(прізвище та ініціали)

Керівник_____
(прізвище та ініціали)

Рецензент_____
(прізвище та ініціали)

Рівне – 20__

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Додаток Н

Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

1. Державне регулювання експортного та імпорто-замінного виробництва.
2. Організація лізингових операцій в міжнародній діяльності.
3. Міжнародні аукціони та їх роль в діяльності суб'єктів господарювання України.
4. Регулювання митно-тарифної системи в Україні в умовах інтеграції.
5. Нетарифні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
6. Розробка збутової стратегії на зовнішньому ринку.
7. Оцінка ризиків міжнародних торговельних угод.
8. Розробка та впровадження міжнародних логістичних систем.
9. Удосконалення державного регулювання прямих іноземних інвестицій
10. Розробка інвестиційної стратегії підприємства-експортера.
11. Формування інвестиційної політики країн, що розвиваються.
12. Механізм залучення іноземних інвестицій в економіку України.
13. Функціонування транснаціональних корпорацій в країнах, що розвиваються.
14. Транснаціональні корпорації в розвитку міжнародної господарської діяльності.
15. Міжнародний інвестиційний процес в Україні.
16. Інвестиційні ризики в міжнародній діяльності.
17. Економічний алгоритм обґрунтування міжнародних інвестиційних проектів.
18. Розробка міжнародних інвестиційно-інноваційних бізнес-проектів.
19. Світові економічні процеси руху інтелектуальної робочої сили.
20. Формування попиту на працю в умовах розвитку міжнародної торгівлі.
21. Форми міжнародної передачі технологій: зарубіжний та вітчизняний досвід.
22. Формування міжнародного ринку інтелектуальних та наукомістких товарів.
23. Міжнародна технологія ліцензійної торгівлі.
24. Рух інтелектуального капіталу на світовому ринку.
25. Експортний потенціал України на міжнародних ринках інтелектуальних та наукомістких товарів.

26. Міжнародний досвід оцінки інтелектуального капіталу.

27. Експортні можливості науково-технічного та технологічного потенціалу України.

28. Консалтингові послуги на міжнародних ринках.

29. Розробка інноваційних стратегій у міжнародній діяльності.

30. Підвищення конкурентноздатності українського експорту.

31. Міжнародна конкуренція в умовах глобалізації економіки.

32. Оцінка конкуренції на світових ринках (в розрізі окремих видів товарів та послуг).

33. Формування стратегії міжнародної конкурентоспроможності підприємств.

34. Оцінка наслідків глобалізації та регіоналізації світової економіки для України.

35. Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків підприємств галузі (на прикладі конкретної галузі економіки).

36. Досвід формування зовнішньоекономічної політики країн з перехідною економікою.

37. Україна в міжнародних інтеграційних об'єднаннях.

38. Україна в міжнародних економічних організаціях.

39. Світовий досвід демонополізації та дерегулювання економіки.

40. Геополітичні проблеми формування зовнішньоекономічної політики України.

41. Оцінка економічних складових державної міжнародної інноваційної політики в Україні.

42. Експортний потенціал розвитку виробництв в Україні.

43. Стратегії українських підприємств на міжнародних ринках.

44. Проблеми інтернаціоналізації української економіки.

45. Організаційно-економічний механізм зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

46. Стратегічне управління міжнародними транснаціональними корпораціями.

47. Структурні зрушення в розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

48. Економічна інтеграція України в ЄС.

49. Стратегічне планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

50. Розвиток інноваційного та інвестиційного потенціалу України та її регіонів.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Додаток О

ЗАЯВА

щодо самостійності виконання випускної кваліфікаційної роботи Я, _____(П.І.Б.), студент _____курсу ___ групи ___ ННІ _____ заявляю: моя випускна кваліфікаційна робота на тему «_____» (назва роботи), яка надається у екзаменаційну комісію із захисту бакалаврської, магістерської робіт та дипломних проектів _____(назва спеціальності) для захисту, виконана самостійно і не містить ознак плагіату. Всі запозичення з друкованих та електронних джерел, у тому числі із захищених раніше випускових кваліфікаційних робіт, кандидатських і докторських дисертацій мають відповідні посилання. Я ознайомлений(а) з чинним Положенням, за яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску моєї роботи до захисту та застосування дисциплінарних заходів.

Дата Підпис

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Додаток П

Акт

перевірки випускної кваліфікаційної роботи на наявність текстових збігів

Відповідно до даних сервісу Unplag файл «_____», автор:_____ містить _____ авторського тексту.

Дата Підпис